

Мерсел БИЉАЛИ

“
Големи работи
за мали луѓе
”

Беше едно прекрасно утро, навестуваше убав сончев ден. Ден пред тоа, уредничката на неделникот "Македонско сонце" побара најдоцна утредента до пладне текстот да биде во нејзини раце. Во тие утрински часови додека ја пишував анализата, наеднаш на мојот часовник-радио престана музиката и беше соопштена катастрофалната вест - дека дента во раните утрински часови, во сообраќајна несреќа во Хрватска, трагично престана да чука срцето на нашата легендарна музичка ѕвезда Тоше Проески.

Иако бев при крај со текстот, осврт на состојбите во сферата на партиско-политичките односи во државата, признавам дека од тој момент целосно ми се блокира мозокот. Наеднаш исчезна и минималната креативна способност и енергија... Веќе не бев во состојба да продолжам да ги составувам последните завршни реченици, едноставно не можев да слојам ни два збора со логична содржина. Но, и да можев, тоа веќе немаше ништо да вреди. Дотогашниот вложен труд за текстот, ниту по своја содржина, ниту по своја стилизација немаше да привлече внимание ниту ќе предизвикаше интерес кај некого. Било кој друг текст надвор од веќе случената трагедија ќе беше то-

наоѓаше време да ги посети и да им се посвети, да им помогне кога имало потреба, па и да се дружи со нив. Не знаеше да разликува луѓе по никоја основа. Едноставно, за такво нешто немаше код во неговата глава. Неговата нација беа човештвото и хуманизмот, а неговото верување добрината и солидарноста. Со неговиот волшебен глас и со прекрасните песни на сите луѓе им даваше волшебна енергија и моќ, а на Македонија ѝ даде душа.

Дента кога се случи трагичниот настан сите медиуми, со различни форми и содржини, настојуваа да ги пренесат чувствата на растажените граѓани, кои насекаде се собираа за на свој начин да му оддадат почит на младиот Тоше.

ХУМАНИТАР

тално засенет поради оправданата колективна тага на читателите во земјата и надвор од неа. Па, оттука немаше никакво значење заокружувањето на тој текст. Загубата беше толку голема што си помислив дека ќе личам на ликот од една арапска приказна, кој покрај опожарената куќа најмногу плачел за својата капа.

Тагуваа деца, млади и стари, здрави и изнемоштени, верници и неверници. Тоше ги сакаше сите, без оглед на нивната етничка, културна и верска припадност. Тој со нив не комуницираше само преку својот совршен глас, туку

Секој болката ја искажуваше на свој начин и со свои зборови. Репортерот на една телевизија со национална концесија максимално се трудеше најпрофесионално да си ја изврши својата работа на плоштадот "Македонија". Еден случаен минувач, очигледно депримиран поради трагичниот случај, кого телевизискиот репортер го прашаа да каже некој збор за националната хаварија, револтирано одговори - "Ништо, ништо, немало Господ". Си реков, човекот е во шок, и полн со негативна енергија, па оттука оправдано не може да се очекува да е во состојба рационално да размис-

лува за состојбата и за Господ. Од главата ја имаше елиминирано основната помисла дека тој не ги прави работите по овоземските закони и овдешниот резон. Неговото дејствување нема ништо заедничко со овдешниот поглед кон светот и воопшто постојните закониности. Ние ниту од далеку не поседуваме таков ментален капацитет за да можеме да дадеме одговор на овдешните нелогични работи, кои можеби за Севишниот се сосема нормални. Тие се работи кои го карактеризираат апсолутистичкото Божје совршенство, кое е сигурно надвор од нашата овдешна основна логика. Многу луѓе знаеле оваа прерана трагична смрт да ја искажат со доброзвучни зборови - Господ сака да ги зема оние

кои најмногу ги сака. Сака да ги има во свои прегратки.

Иако Тоше имал краток живот, неговите дела и заслуги претставуваат долга златна патека. Неговите дела ги краси невидена големина. Тој особено беше голем зашто секогаш во неговото големо срце се наоѓале најобичните луѓе, а најмногу оние кои општеството ги заборава и ги остави на своите маргини. Тој беше голем затоа што им посветуваше внимание на оние кои општеството им го додели епитетот - мали и незаначајни луѓе, заборавени и од Бога и од државата. Иако самиот исклучително физички здрав, Тоше секогаш сочувствувал со болните. Им помагал кога тоа најмногу им било потребно. Иако самиот

компетиран до ниво на перфекција, тој секогаш им беше на дофат на хендикепираните лица. Сочувствуваше со болните деца, но и со болката на нивните родители. Им помагаше колку што можеше. Иако млад тој сочувствуваше со проблемите на постарите и на изнемоштените лица. Едноставно, тој во себе како да имаше успешна хуманитарна институција.

Имав можност лично да го сретнам неколку пати. Дури и знаеше која песна најмногу сакам да ја испее. Еднаш ми кажа дека размислува да преведе некои песни и на други јазици во Македонија. Беше интелигентно момче, со смирен и релаксиран дух. Млад, но многу мудар во умот и во постапките, на што можат

НА ИНСТИТУЦИЈА

да му завидуваат многумина од тие кои со години го носеле, сега го носат, или во иднина ќе се красат со епитетот партиски или државен водач. Како лидер на балканската култура, односно како музичка легенда, тој успешно си ја претставуваше својата земја пред светот. Тој заслужено се претвори во културен бренд на Македонија, па и на целиот Балкан. Едноставно, тој не беше само врвен пејач, туку истовремено беше и многу успешен амбасадор, претседател и премиер на македонската и на балканската култура. На тие млади години тој успешно ги покриваше празнините кои Македонија подолго време ги има поради нерационалните фрустрации, суетите и инаетите на нашите политички водачи. Тој може да им служи како корисна лекција на нашите политичари за тоа како се застапува својата земја пред светот, како треба да ги претстават своите граѓани, како да се потрудат да им ги решат основните проблеми, што всушност е и нивна основна должност. Тој може да им служи како пример за тоа дека е можно и со позитивни постапки да се стекне толку од нивна страна посакуваната слава... Дека долгорочно само добрите дела оставаат вечен сјај... Дека само добрите дела обединуваат... Дека силната волја и добрина се како голем прекуокеански брод на кои далгите не му можат ништо... Големината на водачите не се докажува преку кавги и деструктивни расправи, туку со силен идеал и голем труд. Ако добрината не ја потхранува лошотијата таа ќе исчезне сама по себе, огладнета.

Иако Тоше физички веќе нема да биде меѓу нас, неговиот дух и неговите дела вечно ќе живеат на овие простори, рефлектирајќи среќа, радост, солидарност и хуманизам. Многумина од нас од него можеме многу што да научиме.

Нека му е лесна земјата!